

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ
У МІСТІ КИЄВІ**

**Методичні матеріали на тему:
«Державне бюро розслідувань»**

ДЕРЖСЛУЖБА ФОРУМ

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

м. Київ
2018 рік

Методичні матеріали підготовлені для працівників територіальних органів центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади, державних підприємств, установ та організацій.

I. Загальні положення

Державне бюро розслідувань – новий правоохоронний орган, створення якого передбачено зобов'язаннями при вступі до Ради Європи та є частиною коаліційної угоди між парламентськими партіями Верховної Ради України VIII скликання.

12 листопада 2015 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про Державне бюро розслідувань», який визначає правові основи організації та діяльності Державного бюро розслідувань.

Постановою Кабінету Міністрів України №127 від 29 лютого 2016 року утворено Державне бюро розслідувань.

Місія Державного бюро розслідувань – встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного, всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до встановленої Законом відповідальності, незважаючи на їх посади, зв'язки та ресурси.

До Державного Бюро розслідувань від Генеральної прокуратури України переходить функція досудового розслідування у кримінальних провадженнях, вчинених вищими посадовими особами, судьями та правоохоронцями.

Підслідність Бюро

Державне Бюро розслідувань покликане запобігати, виявляти, припиняти, розкривати і розслідувати злочини, що вчинили:

1. Вищі посадові особи:*

- Президент України, повноваження якого припинено;
- Прем'єр-міністр України, член Кабінету Міністрів України, перший заступник та заступник міністра;
- Член Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення; Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України;
- Член Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України;
- Голова Фонду державного майна України, його перший заступник та заступник;
- член Центральної виборчої комісії;

- народний депутат України;
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;
- Директор Національного антикорупційного бюро України;
- Генеральний прокурор, його перший заступник та заступник;
- Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник;
- Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступник;
- Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступник;
- Радник або помічник Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України
- суддя;
- працівник правоохоронного органу;
- особа, посада якої належить до категорії "А".

*крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності Національного антикорупційного Бюро України згідно з частиною п'ятою цієї статті.

II. Службові особи НАБУ та САП :

- службові особи Національного антикорупційного бюро України;
- заступник Генерального прокурора - керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;
- інші прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

*крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю НАБУ.

III. Особи, які вчинили військові злочини, крім передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України.

Структура Державного бюро розслідувань

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні 13 грудня 2017 року погодив організаційну структуру Державного бюро розслідувань: 15 управлінь та 4 самостійних відділів центрального апарату, 7 територіальних управлінь, Академія Державного бюро розслідувань, Науково-дослідний інститут Державного бюро розслідувань.

II. Основні положення Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 № 794-VIII (із змінами)

Правові засади діяльності Державного бюро розслідувань

Державне бюро розслідувань у своїй діяльності керується [Конституцією України](#), міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, а також іншими нормативно-правовими актами, прийнятими на їх основі.

Дія [Закону України](#) "Про центральні органи виконавчої влади" та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, поширюється на Державне бюро розслідувань у частині, що не суперечить цьому Закону.

Державне бюро розслідувань організовується і діє на засадах:

1) верховенства права, відповідно до якого людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави;

2) законності;

3) справедливості;

4) неупередженості;

5) незалежності і персональної відповідальності кожного працівника Державного бюро розслідувань;

6) відкритості та прозорості діяльності Державного бюро розслідувань для суспільства та демократичного цивільного контролю, підзвітності і підконтрольності визначеним законом державним органам. Державне бюро розслідувань діє гласно тією мірою, що не порушує права і свободи людини і громадянина, не суперечить вимогам кримінального процесуального законодавства та законодавства про державну таємницю;

7) політичної нейтральності і позапартійності. Використання Державного бюро розслідувань у партійних, групових чи особистих інтересах не допускається. Діяльність політичних партій у Державному бюро розслідувань забороняється;

8) єдиноначальності у поєднанні з колективним способом реалізації окремих повноважень Державного бюро розслідувань. Принцип єдиноначальності не заперечує принципу процесуальної самостійності слідчого органу Державного бюро розслідувань.

Повноваження Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань відповідно до покладених на нього завдань та у межах своєї компетенції:

1) бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності, вносить відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України;

2) здійснює інформаційно-аналітичні заходи щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності та інших видів злочинності, протидію яким віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань, вживає заходів до їх усунення;

3) припиняє і розкриває злочини, розслідування яких віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань;

4) здійснює оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, на підставах та в порядку, встановлених законом;

5) здійснює розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за злочини, розслідування яких віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань;

6) використовує гласних і негласних штатних та позаштатних працівників на підставах та в порядку, встановлених законом, дотримуючись умов добровільності і конфіденційності цих відносин, матеріально і морально заохочує осіб, які надають допомогу в запобіганні, виявленні, припиненні і розслідуванні злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

7) розробляє і затверджує методику розслідування окремих видів злочинів;

8) вживає заходів щодо відшкодування завданих державі збитків і шкоди, забезпечує можливості для конфіскації коштів та іншого майна, одержаного внаслідок вчинення злочинів, у порядку, визначеному законодавством;

9) вживає заходів для повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, одержаних внаслідок вчинення злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

10) виключно з метою здійснення своїх повноважень має доступ як користувач до інформаційних систем органів державної влади, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, самостійно створює інформаційні системи та веде оперативний облік в обсязі і порядку, що

визначаються завданнями, покладеними на Державне бюро розслідувань, із дотриманням законодавства про захист персональних даних;

11) організовує забезпечення особистої безпеки осіб рядового і начальницького складу, державних службовців Державного бюро розслідувань та інших визначених законом осіб, а також захист осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, від протиправних посягань;

12) забезпечує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників Державного бюро розслідувань, бере участь у формуванні державного замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у відповідних сферах;

13) здійснює виконання запитів про надання правової допомоги, які надійшли від компетентних органів іноземних держав;

14) розробляє пропозиції до проектів міжнародних договорів України та забезпечує дотримання і виконання зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України;

15) здійснює співробітництво з поліцейськими та іншими відповідними органами іноземних держав відповідно до законів та міжнародних договорів України;

16) забезпечує відповідно до законодавства додержання режиму захищеної законом таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом, а також визначеного законом порядку оприлюднення та надання доступу до публічної інформації;

17) звітує про свою діяльність у порядку, визначеному цим Законом, та інформує суспільство про результати своєї роботи;

18) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.

Обмеження щодо працівників Державного бюро розслідувань

Особа не може бути призначена на посаду в Державному бюро розслідувань, якщо вона:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або обмежена у цивільній дієздатності;

2) має судимість за вчинення злочину, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або протягом останнього року притягувалася до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією;

3) у разі призначення матиме у прямому підпорядкуванні близьких їй осіб або буде прямо підпорядкована у зв'язку з виконанням повноважень близьким їй особам;

4) не пройшла спеціальну перевірку.

2. Працівники Державного бюро розслідувань не мають права:

1) бути членами і брати участь у створенні чи діяльності політичних партій;

2) бути повіреними третіх осіб у справах Державного бюро розслідувань;

3) використовувати Державне бюро розслідувань, його працівників та майно у партійних, групових чи особистих інтересах.

На працівників Державного бюро розслідувань поширюються інші обмеження та вимоги, встановлені [Законом України "Про запобігання корупції"](#).

При призначенні на посаду у Державне бюро розслідувань особа повідомляється про можливість проведення щодо неї перевірки на добросовісність та моніторингу способу життя.

3. У разі виникнення у працівника Державного бюро розслідувань конфлікту інтересів під час виконання службових повноважень він повинен негайно повідомити про це свого безпосереднього керівника. Такий керівник зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів, спрямованих на запобігання чи усунення конфлікту інтересів, шляхом доручення виконання відповідного службового завдання іншому працівнику Державного бюро розслідувань, особистого виконання цього завдання чи в інший спосіб, передбачений законодавством.

Примітка. Терміни "[близькі особи](#)" та "[конфлікт інтересів](#)" вживаються у значеннях, наведених у Законі України "[Про запобігання корупції](#)".

Взаємодія Державного бюро розслідувань з іншими державними органами

1. З метою забезпечення взаємодії Державного бюро розслідувань з органами прокуратури, внутрішніх справ, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму (далі - спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань фінансового моніторингу), у штатних розписах центральних апаратів зазначених органів передбачаються посади осіб, до функціональних обов'язків яких належить здійснення взаємодії з Державним бюро розслідувань.

2. Обмін оперативною інформацією між Державним бюро розслідувань та Національним антикорупційним бюро України, органами внутрішніх справ, органами Національної поліції, Службою безпеки України, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, щодо спільних заходів та з іншими державними органами, які відповідно до закону здійснюють оперативно-розшукову діяльність, здійснюється за письмовим розпорядженням керівників відповідних підрозділів.

3. Умови і порядок обміну інформацією між Державним бюро розслідувань та іншими державними органами регулюються спільними нормативно-правовими актами.

4. Передача оперативної інформації Державного бюро розслідувань іншим державним органам дозволяється тільки за письмовим розпорядженням начальника відповідного підрозділу Державного бюро розслідувань.

5. Державне бюро розслідувань взаємодіє з Національним банком України, Фондом державного майна України, Антимонопольним комітетом України, органами Державної прикордонної служби та іншими державними органами. Державне бюро розслідувань може укласти з окремими державними органами угоди (меморандуми) про співпрацю та обмін інформацією.

6. Національний банк України, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, орган державного фінансового контролю в Україні, а також інші державні органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами законодавства України, з

метою запобігання та протидії злочинам, віднесеним до підслідності Державного бюро розслідувань, зобов'язані:

1) під час здійснення у межах своєї компетенції контрольних функцій з'ясувати дії фізичних та юридичних осіб, що можуть свідчити про відповідні злочини або створювати умови для їх вчинення;

2) передавати Державному бюро розслідувань одержані під час здійснення контрольних функцій та аналізу інформації, що надходить, відомості, що можуть свідчити про злочини або використовуватися для запобігання, виявлення, припинення і розслідування злочинів, віднесених законом до підслідності Державного бюро розслідувань.

7. Державне бюро розслідувань та Державна пенітенціарна служба України взаємодіють з питань обміну інформацією про осіб, притягнутих до відповідальності за злочини, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань.

Контроль за діяльністю Державного бюро розслідувань

Контроль за діяльністю Державного бюро розслідувань здійснюється в порядку, визначеному [Конституцією України](#), [Законом України "Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави"](#), цим та іншими законами України.

Забезпечення прозорості в діяльності Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань через засоби масової інформації, на своєму офіційному веб-сайті та в інших формах регулярно інформує суспільство про свою діяльність.

2. Державне бюро розслідувань:

1) готує та оприлюднює не пізніше 1 квітня в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на своєму офіційному веб-сайті звіт про свою діяльність за минулий рік, передбачений [статтею 23](#) цього Закону;

2) оприлюднює та надає інформацію на запити в порядку, передбаченому [Законом України](#) "Про доступ до публічної інформації";

3) оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті звіти за конкретними запитами, у тому числі із зазначенням причин, через які певні заходи не були вжиті;

4) оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію про призначення та звільнення працівників Державного бюро розслідувань;

5) оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію про хід розслідування проваджень, у тому числі інформацію про оголошення про підозру, спрямування провадження до суду чи його закриття тощо.

3. Не може бути обмежено доступ до інформації щодо загального кошторису Державного бюро розслідувань, його компетенції та основних напрямів діяльності, а також щодо притягнення до відповідальності за вчинення правопорушень працівників Державного бюро розслідувань.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996;

2. Закон України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 № 794-VIII.